

N:o 30.

Ank. till Riksd. Kansli d. 27 Mars 1869, kl. 1 e. m.

*Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 1) Utlåtande N:o 3,
i anledning af väckt motion om bestämmande af viss tid,
å hvilken lärarebefattning vid folkskola må tillrädas.*

Till Utskottet har blifvit öfverlemnad en af Herr *J. A. Åstrand* väckt motion (N:o 268), deri han, under erinran att då sannolikt genom förbiseende ingen viss tid af året blifvit i nu gällande folkskolestadga bestämd, å hvilken utnämnd lärare borde sin befattning tillträda, denna glömska ledt dertill, att en folkskolelärare, som sökt och vunnit transport, är oförhindrad att när som helst, äfven under pågående termin, frånträda sin förut innehafda befattning utan afseende derå, att undervisningen i samma skola derigenom för längre eller kortare tid alldeles kommer att ligga nere, i händelse ingen lämplig vikarie kan anskaffas, föreslår, att, som den 1 Juli är den tid på året, då i de flesta folkskolor ferier ega rum, Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om det tillägg till nu gällande folkskolestadga, att ombyte af ordinarie lärare vid rikets folkskolor endast skall ega rum en gång om året eller den 1 Juli, dock med iakttagande deraf att de folkskolelärare, som vunnit transport till annan sådan befattning under tiden från den 1 Mars till den 1 Juli, först ega att under påföljande år sin nya tjenst tillträda.

Utskottet, som anser erfarenheten nogsamnt hafva ådagalagt, att nuvarande bristande bestämning rörande tiden för folkskolelärares af- och

tillträde vid erhållen befordran, isynnerhet i aflägsna landsorter, der tillgång på dugliga vikarier vanligen ej finnes, medfört den af motionären anmärkta olägenhet, att undervisningen vid skolan måst alldeles inställas för längre eller kortare tid, kan dock ej finna, att den af motionären föreslagna bestämning rörande flyttningen skulle undanrödja den öfverklagade bristen utan att på samma gång medföra nya svårigheter.

Enligt hvad inom Utskottet blifvit upplýst, infaller nemligen den 1 Juli under pågående läsetermin vid flera folkskolor i riket, hvadan den af motionären föreslagna flyttningstid *alltid* vid dessa skolor skulle inträffa under terminen. Vidare hafva flera skollärare fått afkastningen af större eller mindre s. k. planteringsland sig på lön anslagen. Att afträda dessa den 1 Juli, en tid midt emellan sänings- och skördetiden, torde för sådana jordars häfd vara mindre fördelaktigt och föranleda tvister såväl mellan lärarne inbördes som emellan dessa och kommunerna. Det synes äfven vara obilligt att, enligt hvad motionärens förslag innebär, hindra den skollärare, som erhållit befordran från en sämre till en bättre lägenhet, att tillträda sin nya befattning förr än möjligen inemot sexton månader efter vunnit transport, isynnerhet som dessa ringa aflönte tjenstemän vanligen väl behöfva att komma i åtnjutande af den högre inkomst, som en vunnit befordran kan medföra, och för undervisningen i skolan torde det ej alltid vara gagneligt, att läraren *tvångas* att en längre tid sköta en befattning, från hvilken han sökt och erhållit transport.

På hufvudsakligen dessa grunder kan Utskottet ej tillstyrka bifall till Herr Åstrands motion. Men då det är en stor och ofta öfverklagad olägenhet, att skolläraren är oförhindrad att efter vunnit befordran när som helst lemna sin befattning, har Utskottet ansett sig skyldigt undersöka, huruvida icke ändamålet skulle kunna vinnas genom antagande af någon modifikation af Herr Åstrands förslag. Dervid har det syntts Utskottet lämpligast att icke stadga någon som helst *bestämd* flyttningstid, utan endast föreskrifva, att lärare ej må lemna innehafvande befattning förr än så lång tid förflutit, att vederbörande skolstyrelse haft rådruum att sörja för vikaries anskaffande. Detta rådruum har Utskottet ansett lämpligt föreslå till 3 månader. Men som på alla ställen och vid alla tider ej lika rådruum kan behöfvas, torde afflyttningstidens förkortande böra få bero af ömsesidig öfverenskommelse. Derigenom undgår man visserligen icke den olägenheten, att flyttning kan komma att inträffa under läsetermin eller mellan sänings- och skördetiden, men detta inträffade åtminstone icke *alltid* och kunde i de flesta fall undvikas genom uppgörande af öfverenskommelser, på sätt förslaget anvisar. På dessa grunder får derföre Utskottet vördsamt föreslå,

att Riksdagen i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller om det tillägg till nu gällande folkskolestadga, att skollärare, som vunnit befordran till annan befattning, ej må lemna sin innehavande tjänst förr än 3 månader förflutit, sedan den skolstyrelse, under hvilken han lyder, derom blifvit underrättad, såvida ej öfverenskommelse om annan afflyttningstid mellan samma skolstyrelse och läraren kunnat träffas.

På Utskottets vägnar:

G. W. Gumælius.

Ordförande.

N:o 31.

Ank. till Riksd. Kansli d. 27 Mars 1869, kl. 1 e. m.

*Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 1) Utlåtande N:o 4,
med anledning af Herr A. Lundströms motion om underdånig framställning till Kongl. Maj:t rörande ändring i de stadganden, som nu gälla i afseende å prof för sökande till läraresysslor vid rikets elementarläroverk.*

Inom Andra Kammaren har Herr A. Lundström (motion N:o 124) föreslagit,